

„Primorec“ izbaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštne stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnštvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petilvrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Desetletnica „Goriške ljudske posojilnice“.

V sredo se je vršil letni občni zbor tega našega prekornistnega denarnega zavoda. Z letnim računom za upravno leto 1893., ki je bil soglasno odobren, dovršena je prva desetletnica. Pri tej priliki zdi se nam umestno, da pogledamo ob kratkem nazaj v desetletno dobo, v kateri se je ta prevažni narodni zavod prav lepó razvil in okreplil, da sme z najlepšimi nadami nadaljevati svoje delovanje v drugem desetletju.

L. 1882. je tedanji „Sočin“ urednik gosp. Fran Podgornik večkrat razpravljal potrebo posojilnice in hranilnice v Gorici, po vzgledu drugih enakih denarnih zavodov na Slovenskem, ter vspodbujal tedanje slovenske veljake, naj jo vsekakor in čim prej osnujejo. Tedanji vodja slovenske deželne kmetijske šole g. Fran Povše je podpiral g. Podgornika v „Gospodarskem Listu“, kateremu je bil urednik. — Dne 11. januarja 1883. se je vršil občni zbor političnega društva „Sloga“, pri katerem je prišla v razgovor tudi potreba ljudske posojilnice in hranilnice. G. Fran Povše je utemeljeval potrebo takega zavoda in razložil vsestransko korist, katero bi donášal slovenskemu prebivalstvu v Gorici in v deželi sploh, na kar je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija: „Občni zbor priznava nujno potrebo in korist ljudskih posojilnic in izvoli osnovalni odbor z nalogo, da ustanovi „Goriško ljudsko posojilnico“. V ta osnovalni odbor so bili izvoljeni gospodje: dr. N. Tonkli, ravnatelj; njegov namestnik dr. Aleksij Rojic; Matija Kravanja, nadškofijski kancelar, denarničar; dr. Anton Gregorčič, knjigovodja; Ivan Berbuč, tajnik. — Osnovalni odbor je sestavil pravila, katera je 1. marca 1883. l. predložil c. kr. okrožnemu kot trgovskemu sodišču, da bi jih upisala v svoje registre. Okrožno sodišče je pravila zavrnilo zaradi nekaterih izrazov, ki se niso povsem ujemali z onimi, katere uporablja zakon z dne 9. aprila 1872.; dalje je naložilo, da mora predložiti tudi poverjeno laški ali nemški prevod pravil, češ, ker trgovinska knjiga, v katero bodo pravila zapisana, se vodi le v italijanskem in nemškem jeziku in ker okrožno sodišče ni pooblaščenno samostalno opustiti stare navade. Da bi se ustanovitev preveč ne zavlekla, popravil je odbor pravila in priredil tudi nemško prestavo. Pravila so bila potem zopet predložena 9. aprila, ki so bila tudi vknjižena. Posojilnica je na to začela delovati 1. junija istega leta.

Koncem leta 1883. niso bili računi sklenjeni, ker je bil promet še majhen. Prvi račun je obsegal torej ves čas od 1. junija 1883. do 31. dec. 1883. Dasi je bil torej s koncem l. 1894., potrjen še le 10. letni račun, vendar je posojilnica do istega časa

poslovala že 10 let in 7 mesecev, a dne 8. prihodnjega meseca bo že 11. leto, kar so bila pravila drugič predložena okrožnemu sodišču.

V prvi desetletni dobi je posojilnica polagoma, a stanovitno napredovala od leta do leta; skokov ni delala, marveč previdno, korak za korakom, je širila svoje delovanje in utrjevala svoje stališče. Posojilnica je bila vedno v rokah razumnih, v denarnih poslih jako previdnih ter vestnih mož, ki so delovali za zavod z vsem ognjem svojega rodoljubnega prepričanja, da ljudska posojilnica bo kedaj velikega pomena za slovenski narod ob slovensko-laški jezikovni meji. In takemu požrtvovalnemu rodoljubju se imamo zahvaliti za svojo ljudsko posojilnico!

Iz letnega računa za l. 1893. povzamemo, da je posojilnica imela 158.293 gld. 08 kr. prometa. Vseh deležev je 1953, kar dá glavnice 19.530 gld. Vsa posojila znašajo 126.393 gld. 19 kr., hranilne uloge pa 94.519 gld. 30 kr. Reservnega zaklada je bilo koncem leta 6542 gld. 64 kr., vsled sklepa občnega zbora mu priraste od lanskega čistega dobička še 1500 gld.

Tako stoji naša ljudska posojilnica koncem prvega desetletja. Upamo, da bo zanašljiva napredovala v dosedanjem zmislju. Ako se to zgodi, postane v teku drugega desetletja gotovo takó močan denaren zavod, da bo delal čast vsem Slovincem ob jezikovni meji. V to pomoz Bog!

Občni zbor se je mogel v redu vršiti, ker ni bila zastopana le desetina deležev, kakor zahtevajo pravila, marveč skoro četrtina. Ravnatelj dr. Nikolaj Tonkli je pozdravil zborovalce in zahvalil jih, da so se zboru udeležili. Omenjal je ob kratkem delovanje ravnateljstva in še posebej poudarjal veliko požrtvovalnost denarničarja dr. Franca Kosa, ki veliko časa in truda žrtvuje našemu društvu. Zbor soglasno pritrjuje ravnateljevim besedam. — Na to čita tajnik Andrej Gabršček poročilo o društvenem delovanju v l. 1893., ki se odobri. — Priglednik Franjo Ferfila prečita in pojasni račune za l. 1893., ki se odobré. — Od čistega dobička 2098 gld. 12 kr. dobé društveniki po 5% deležnine, 1600 gl. pripade rezervnemu zalogu. Za „Slogine“ učne zavode se doloži dar 100 gld.

Pri volitvi je bilo soglasno potrjeno dosedanje ravnateljstvo in nadzorstvo, namreč: Ravnateljstvo: dr. Nik. Tonkli, dr. Franjo Kos, Franjo Ferfila, Ivan Dekleva in Andrej Gabršček; v nadzorstvo: mons. Fr. Avg. Košuta, Valentin Kancler, dr. Andrej Lisjak, Anton Eržen in Ivan Hausner.

Sklepamo to poročilce s srčno željo, da bi naša vrla ljudska posojilnica vstrajno hodila po dosedanji poti in takó pomagala

Slovincem v goriškem mestu tudi v gmotnem oziru do večjega ugleda pred svetom.

„Slovensko bralno in podporno društvo“ v Gorici.

Od kar se je to društvo prevstrojilo v zmislju zakona o društvenih bolniških blagajnicah, začelo je takó hitro napredovati, da mora v vsakem Slovincu vzbujati le veselje in zadovoljnost. Od istega časa namreč delavcem ni potreba biti zavarovanim tudi pri kaki okrajni bolniški blagajnici, ker naše podporno društvo popolnoma zadošča. Zató so začeli slovenski delavci zaporedoma zapuščati okrajno bolniško blagajnico, proti kateri imajo vse polno pritožb, in pristopati k našemu podpornemu društvu. Le v Gorici je že blizu 200 udov, ki redno plačujejo svoje tedenske prispevke, a ob potrebi še bolj redno dobivajo zdravniško pomoč, zdravila in dnevno denarno podporo.

Z dnem 15. junija 1893. je društvo storilo zopet korak dalje. Ustanovilo je namreč zunanji bolniški zalog. V tem oddelku se zavarujejo lahko delavci, ki stanujejo v goriški okolici ali tudi dalje na deželi. Pogoji so ugodnejši, vsekakor pa bolj gotovi, nego pri okrajni bolniški blagajnici goriški. To so naši delavci na deželi tudi spoznali, ker doslej jih je pristopilo že okoli 200, takó da je vseh podpornih udov blizu 400. — Poleg podpornikov je še 46 bralničarjev in 15 podpirateljev.

Občni zbor tega prekornistnega društva bo v nedeljo 1. aprila ob 2. popoldne v pritlični dvorani Marzinove gostilne. Dnevni red je že priobčila „Soča“, udje pa so dobili tiskan v roke ob enem z računom za l. 1893. Iz tega računa posnemamo sledeče podatke:

Upravni zalog je imel 355 gld. 23 kr. dohodkov ter 45 gld. 72 kr. zastankov; stroškov je pa bilo 221 gld. 68 kr.; 61 gld. 88 kr. je bilo že med letom naloženih na obresti, v gotovini je pa ostalo 71 gld. 67 kr. — Vse imetje tega zaloga znaša 1572 gld. 84 kr.

Domači bolniški zalog je imel 1344 gld. 30 kr. dohodkov in le 132 gld. 56 kr. zastankov. Stroškov je bilo 1101 gld. 16 kr., 209 gld. 85 kr. je bilo že med letom naloženih na obrestij, a v gotovini je ostalo 33 gld. 29 kr. — Vse imetje tega zaloga znaša 2594 gld. 57 kr.

Zunanji bolniški zalog je imel v kratkem času od 15. junija do konca leta že 613 gld. 40 kr. dohodkov, zastankov pa 16 gld. 23 kr. Stroškov je bilo 555 gld. 97 kr., 50 gld. je bilo med letom naloženih na obresti, v gotovini je pa ostalo 7 gld. 43 kr. — Imetje tega zaloga znaša 73 gld. 66 kr.

Iz tega kratkega posnetka iz računov je razvidno, kolike važnosti je to društvo za Slovence na Goriškem. Zato naj vsak rodoljubljen slovenski delavec pristopi k temu društvu, pri katerem bo ob potrebi prav gotovo dobival zdravniško in določeno denarno pomoč.

Goriške novice.

V Gorici umrl je g. Zdenko Šuštersič, gozdni kontrolor v 54 letu. Lahka mu zemljica!

Učni minister Madejski dospel je sinoči v Gorico, da se na svoje oči pouči o tukajšnjih šolskih razmerah. Kaj več povemo morebiti že v današnji „Soči“.

V Ajdovščini umrl je oče dveh znanih gg. učiteljev g. Matija Poniž v 84 letu. — Sijajen pogreb imel je 27. t. m. ob 10. zjutraj. — Naše odkritosrčno sožalje žalujočim. Naj v m. p.!

Četrta obravnava v eni in isti zadevi proti našemu uredniku se bo vršila pred okrožnim sodiščem 2. t. m. Državno pravdnistvo je tožilo našega urednika zaradi zanemarjanja dolžne paznosti v zadevi tistih radodarnih doneskov v pokritje naših stroškov v zadnji tiskovni pravdi. Ker je prvi sodnik izrekel, da ni pristojen soditi v tej zadevi, podal je državni pravdnik utok, vsled katerega je okrožno sodišče razsodilo, da prvi sodnik naj izreče svojo sodbo. Na to se je vršila pri mestno odrejenim sodišču tretja obravnava, pri kateri je bil urednik oproščen. Na to je državni pravdnik podal zopet utok, vsled katerega se bo vršila četrta obravnava v ponedeljek. To je pač pravi „križev pot!“

Zanimiva demonstracija. — Znano je, da mestni zastop goriški je demonstrativno prekrstil ulico Vetturini v „Via Carlo Favetti“. Na migljaj iz Trsta je pa opustil izvršitev tega sklepa, sicer bi utegnil biti mestni zastop razpuščen. — V soboto po noči so „neznani mladiči“ po vsej ulici z rdečo barvo natiskali po zidovih napis „Via C. Favetti“; takih napisov je bilo okoli 50. — Ko je šel neki znan Slovenec v nedeljo po tej ulici, stala je ondu nenavadna gruča znanih mladičev, ki so kričali: „Un altra volta faremo più grande“ (Drugič naredimo večje). — V torek so merodajni krogi dali one napise odstraniti s tem, da so jih pobelili z apnom. — „Corriere“ je seveda ves navdušen, ker se je to zgodilo in pravi, da ta čin je glasen „vo populi“, ki pozivlja mestno gosposko, naj bi vendar že izvršila starašinski sklep. — Merodajni krogi naj si iz tega slučaja naredé primerno sliko o tukajšnjih odnosajih. Ako so pa njim take razmere ljube, zakaj bi se mi Slovenci jezili radi njih?

Lepo vreme smo imeli za velikonočne praznike, da lepšega si nismo mogli želeli. — Ta teden so pa ljudje prav pridno nadaljevali svoja spomladna opravila na polju in v vinogradih.

Uspehi vsiljene deputacije. — Dr. Venuti, dr. Marani in Kürner so dosegli na Dunaju grozovite uspehe. Čujte! Dosegli so, da je ministerstvo ovrгло izvolitev učiteljskega zastopnika gosp. Antona Jacobija v mestnem šolskem svetu. — No, zdaj je goriški kapital rešen, ko so naše deviške goske s svojim kvakanjem prevpile celó deželni šolski svet. Ker imajo naše device v učiteljski konferenci večino, pošljejo lahko kakega učiteljskega zastopnika v krilu v mestni šolski svet goriški. Take uspehe so dosegli gospodje na Dunaju! Na čegave stroške vsa ta zabava treh gospodov?

Slovenščina pri sodiščih. — „Corriere“ poroča s strahom in trepetom, da pretekli teden so bili povabljeni vsi svetovalstveni avskultanti pri goriškem okrožnem sodišču, da morajo v enem letu narediti ustno in pismeno izpit iz slovenskega jezika, ako sploh hočejo ostati v sodnijski službi. — Prav! Toda izpiti bodo morali biti temeljiti, ne pa, da bo vsaka ničarija že zadostna, kakor se je godilo doslej!

Neprevidena smrt. — Sobni slikar in mestni godec Andrej Graton je danes teden delal v neki hiši v Vrtni ulici. Ko je prenehal z delom, da bi si zvil smodčico, zgrudil se je na tla in bil takoj mrtev. Zadel ga je kap.

Šolske knjige. — Osrednja zaloga šolskih knjig je letos namenila ubožnim učencem na Primorskem za 5896 gld. knjig. Od teh pride: za Gorico 62 gld., za goriško okolico 855 gld., za gradiščanski okraj 794 gld., za tolminski 379 gld., za sežanski 361 gld., za c. kr. vladnice pa 99 gld.

V Ločniku otvori „Lega Nazionale“ svoje zabavišče (otroški vrt), kar je deželni šolski svet dovolil v seji 24. februarja. — Slovensko zabavišče šteje 30 otročičev, ki izbornou uspevajo.

Iz goriške okolice nam dohajajo še vedno pritožbe, da znani goriški lahončki ne dajo miru, pač pa da vedno in vedno dražijo, izzivajo in žalijo domačine s svojimi nečednimi pesmami in psovskami. Treba bo, začeti pritoževati se še na druge načine, da se malce ohladé prevroči živci nekaterih goriških mladičev.

Zopet tatovi — Pred štirimi tedni so neznani tatovi okradli Sirkovo štacuno pri soškem mostu v Gorici. V ponedeljek po noči so tatovi zopet lomili v štacuno, toda nepoklicane priče so jih motile v tej ponočni zabavi, da so jezni opustili delo, pobrali sila in kopita ter zbežali.

Uradni listi. — Že večkrat so se slišale pritožbe, da mnogi uradni listi neprimereno drago računijo razne oglase in razglase, kar zlasti revnejše ljudske kroge kaj hudo tlači, ker morajo n. pr. razne oglase, dražbe itd. kaj drago plačevati. Celó v državnem zboru so se že čule te pritožbe. — Te dni smo imeli sami priliko, prepričati se o veliki draginji tržškega uradnega lista „Osservatore Triestino“. Za priobčenje razsodbe v znani tiskovni pravdi prof. Babscha proti „Soči“ je namreč računil 10 gld. 90 kr. Ali mari gospóda misli, da bankovci na murvah rastejo?!

Nalezljiva bolezen med otroci je nastala v nekaterih krajih naše Furlanije, zlasti v San Martinu. Enemu samemu očetu so h kratu zboleli štirje otroci, katerih dvoje je umrlo v 24. urah. Oblastinije so takoj storile vse mogoče previdnostne korake, da bi se bolezen ne razširila.

V Sv. Križu pri Nabrežini še vedno zamača novo šolsko poslopje društva „Lega Nazionale“, da bi bilo izročeno šolskemu namenu. Te dneve pa naznanjajo časopisi, da je deželni šolski svet dovolil otvoritev šole. — Pozor!

Notar v Sežani. — Pravosodni minister je premestil ajdovskega notarja dr. Antona Ballabena v Sežano. — Dr. B. sicer zná toliko slovenski, da po vedno enakem kopitu spisuje pogodbe in razna notarska pisma, vendar Sežancem ne častitamo na tej pridobitvi.

Furlanska železnica se svečano otvori najbrže že 20. maja. Furlani se radostno pripravljajo, da dostojno proslavijo ta dan. — Prav! Kaj pa z vipavsko železnico? Ali je res vse zaspalo?

V Joanizu na Furlanskem so imeli pretekli teden precej hud požar. Pogorela je hiša in gospodarsko poslopje; rešili niso skoro nič. Škode je okoli 2400 gld.; zavarovano je bilo pri „Feniksu“.

Ostala Slovenija

Nj. Vel. cesar v Opatiji. — V Opatiji in vsej okolici se delajo velike priprave, da slovesno sprejmejo Nj. Vel. cesarja, ki dospel tja v soboto, da poseti nemško cesarsko dvojico, ki biva že nekaj časa v Opatiji. — Opatija, Volosko in vse bližnje vasi ob morju bodo nakičene z zastavami in cvetjem, na gorah bodo se pa prižigali kresovi. Mudil se bode cesar le nekaj ur v Opatiji ter ostane na krovu parnika „Fantasie“. V veliki dvorani vile Angiolina pa bode slovesen obed, katerega se poleg nemške cesarske rodbine in cesarja udeleži še kakih 100 oseb.

Umrl je 23. t. m. v Trstu ruski konzul, državni svetnik Aleksander pl. Kolomine. Pokojnik bil je tam obče znana in priljubljena oseba.

Umrl je v Temešvaru g. Josip Horak, profesor na tamošnji gimnaziji, brat pokojne gospé Murnikove. Čuden slučaj nanesel je, da sta oba ob istem času se preselila v večnost. Bodi mu blag spomin!

Umrl škof. — Dne 26. t. m. umrl je nenadoma sibiški škof misgr. Fosco. Zadrski in razni drugi dalmatinski listi obžalujejo smrt vrhovnega dušnega pastirja, ker ni bil le samo izvršten duhovnik, ampak tudi član — „Lega nazionale“. Ali je poslednje trditev teh listov resnična, ne vemo.

Odpovedi mandatov. — Istrski laški poslanci se odpovedajo svojim mandatom. Tako sta storila dr. Constantini in Fragiaco in govori se celo, da ju namerava posnemati tudi dež. glavar dr. Campitelli. Tržaški kričač „Il Piccolo“ pravi, da so temu povod razmere, ki so zavladale v poreski zbornici zaradi „narodnega jezika“, kajti prisle so do obravnave interpelacije stavljen v „tujih“ jezikih, t. j. v slov. in hrvatskem. No, gospodje Italijani se bodo morali tudi tem dvem jezikom privaditi, ki v Istri nikakor niso tako tuji, kakor smelo trdijo nekateri predrzneži.

Mesto vencev na krsto nepozabne rodoljubkinje gospé Marije Murnikove prihajajo glavnemu vodstvu društva sv. Cirila in Metoda precejšnje svote. Istotako za zgradbo „Nar. doma“. Živeli rodoljubni darovalci i njih nasledniki!

„Podporno društvo“ za slovenske velikošolce na Dunaju, prejelo je tudi lepo velikonočno darilo v podobni „kron“. — Bog plati stotero blage i požrtovalne prijatelje marljivih a revnih slovenskih velikošolcev na Dunaju.

Koncert na korist istrskim bratom je priredila Zagrebska akademična mladina, ki se je zaključil sijajno. Sodelovala so vsa zagrebska pevska društva. Udeležba je bila tako ogromna, da je čistega dohodka „tisoč kron“ ki se izroče družbi „sv. Cirila in Metoda“ za Istro.

Hranilnica in posojilnica v Klečah, na Koroškem izvrstno deluje. V prvih dveh uradnih dneh imela je nad 5000 gld. prometa. Ulog ima zdaj že nad 18.000 gld. navzlic nasprotne agitacije.

Predrznost. — Neka tvrdka „Frau Otto Strauss“ v Draždanah pošilja ravnateljem ljubljanskih ljudskih šol slabo izdelane podobice nemškega cesarja in cesarice s prošnjo, naj nabirajo mej učenci denar za te podobice, ki se dobivajo po 10 pfenigov. — Kakor se kaže, sodijo vrli Nemci tam v „nemškem rajhu“, da spada tudi Avstrija že k Prusiji. — Morda dobijo še naši ravnatelji od kake laške knjigotržnice za razprodajo „laško obitelj“. — Mogoče bi pomagalo propadajočo obljubljeno deželo podpreti z avstrijskimi kronami.

Čudno zabavo ima v Ljubljani neki častnik, da z okna strelja s samokresom na kuretnino na cesti. — Sosedje so se na pristojno mesto pritožili.

Električno razsvetlovanje dobe v Ljubljani. V kratkem pride v Ljubljano zastopnik tvrdke Ganz in drugovi, in bode javno predaval o prejektovani električni napravi za razsvetlovanje in za prenos električne moči. — O načrtih, katere je predložila imenovana tvrdka občinskemu zastopu, se vrše natančna posvetovanja v posebni komisiji.

Na znanstvenem potovanju ustavil se je, prišedši iz Zagreba, za nekaj dni v „beli“ Ljubljani g. Platon Andrejevič Kulakovskij, profesor Varšavskega vseučilišča, da se pouči o kulturnih razmerah slovenskega naroda.

V Vipolzah je nedavno pustila neka mati otroka v zibelki pri ognju na ognjišču. Ko je šla mati po opravilu iz kuhinje, stegoval se je otrok iz zibelke proti ognju, zibelka se je prekučnila in otrok je padel v ogenj. Mati je na krik otroka sicer prihitela k ognjišču, a prepozno; otrok je malo časa potem umrl za opeklinami. Matere, pazite na otroke!

Pokopališče v Celovcu, ki je zdaj pri Št. Rupertu, se razširi, oziroma priredil se nov na zapadni strani ceste z malo kapelico. To bi stalo 16.000 gld. Na severu mesta pa bi se napravilo povsem novo pokopališče, za katero so proračunjeni troški na 48.000 gld.

Pri zagrebški stolni cerkvi se bodo leta letos dokončala do podstrešja oba stolpa, ker je na razpolaganje v to svrhu 52.000 gld. Zdaj se popravlja v stolni cerkvi nadškofov prestolni sedež in se prenovljajo stanovanja v nadškofijski palači.

Mehka zima. — V Dalmaciji je bila cvetno nedeljo med oljkami in palmami, katere je blagoslovil tamošnji župnik, tudi letošnja trta, kakih 13 cm. dolga, na kateri je bil že popolnoma razvit grozd. Redka prikazen — v tem času.

„Živo žabo“ je na Hrvatskem minulo jesen popil 22-letni pastir, pozno v večer, ko je prišel s paše, nagnivši se pri nekem potoku do vode. Do letošnjega pusta je trpel grozne bolečine v želodcu in nikdo mu ni mogel pomagati. Konečno se je posrečilo zdravniku, da je vrgel iz sebe „živo žabo“ in je zdaj popolnoma zdrav.

Za rezerviste. — Vojno ministerstvo je glede na vojaške vaje dovolilo nekaj olajšav. Za častnike in kadete bodo trajale 28 dni, za rezerviste in rezervne namestnike pa samo 13 dni.

Čuden dvoboj. — V Kloštaru na Hrvatskem domislila sta si dva prijatelja, ko sta se dobro napila, da poskusita v dvoboju s pestmi svojo telesno moč. Kmalu pa sta se, razgreta od vina, popolnoma stepla, da je v togoti eden odgriznil drugu svojemu nos — drug pa z magalcu dva prsta desne roke.

RAZNOTEROSTI.

Razpor v ministerstvu. — Razni listi pišejo, da med nekaterimi ministri je nastal nemajhen razpor. Zlasti na grofa Wurmbranda so nekateri ministri nejevoljni, zlasti poljski minister Jaworski. Grof Wurmbrand je namreč v nekem državnozbornem odseku na neverojeten način oštel poljskega poslanca Kozłowskega, kar je Poljake razdražilo. Pa tudi nekateri govori grofa W. niso ugajali Poljakom, niti drugim strankam koalicije. — Tudi ministra Schönborn in Falkenhayn sta baje jako nezadovoljna s položajem.

Grof Hohenwart baje umakne svoj načrt nove volilne reforme, ko se je uveril, da niti konservativni klub ne mara za njo. Njegov načrt ugaja le Poljakom in veleposestnikom. Tudi slovenski katoliški poslanec Šuklje izjavil se je proti nji v imenu svojih tovarišev v konservativnem klubu. Da so „liberalni“ slovenski poslanci v jugoslovanski proti nji, umeje se že samo po sebi.

Na Dunaju se vršita od nedelje ves teden dva velika shoda kmečke in socialistiške stranke. Udeležba je velika, a red se nikjer ne moti. Shoda razpravljata o splošni volilni pravici, o štrajkih in sploh o drugih uprašanjih obojega stanja. — Ker je pri socialistiškem shodu mnogo Čehov, vrše se razprave tudi v češkem jeziku.

V Budimpešti vršile so se velike demonstracije povodom Košutove smrti. Izgredov se je udeleževalo na tisoče ljudi, med temi tudi mnogo žensk. Ker je moralo redarstvo delati mir, nastali so pretepi med njimi in razsajalci; večje število oseb je ranjenih. Demonstracije imajo očitno protidinstičen pomen. Zato so razsajalci tudi jako v časih nekaterih naših vročevrtnih neodrešencev.

Ogrsko ministerstvo Wekerle in Košut. Kdor se je veter, žanje vihar. O resničnosti tega pregovora se utegne v kratkem prepričati ministerstvo Wekerlejevo. Da pripomore do zmage svojim ne le nepotrebnim, ampak skrajno pogubnim, kar verski stvari sovražnim cerkvenim predlogom, pozvalo je na pomoč avtoriteto zagriženega revolucionarja Košuta. Ta poslednji naj bi primoral svoje, avstrijski državi in dinastiji sovražne somišljenike, da glasujejo za cerkvene predloge, kar ne bi bili sicer storili na noben način — že zato ne, ker jim je sedanje ministerstvo veliko premalo brutalno nasproti nemadbarskim narodnostim. Košut je res priškočil na pomoč — ali prinesel je Wekerlejevi vladi pravi dunajski dar. Stvar bi se bila morda posrečila, da ni Košut umrl popred, predno so se vsprejele zakonske predloge. Tako pa je smrt Košutova napravila debelo črto čez vse račune in iz groba tega revolucionarja in najdoslednejšega neprijatelja avstrijske dinastije pripihal je vihar, ki bržkone odnese sedanje ministerstvo. Oni in isti prijatelji Košutovi, katere je vlada poklicala v boj za svoje cerkvene predloge, zahtevajo

sedaj za to „uslugo“ tako plačilo, kakoršnega jim ne more dati ni Wekerlejevo ni nobeno drugo ministerstvo, imenovano in postavljeno od Njeg. Veličanstva, cesarja avstrijskega in kralja Ogrskega. Madjarski srditeži zahtevajo namreč, da državni zbor s posebnim zakonom proslavi „zasluge“ Košutove, „zasluge“, nabrane v strastnem boju proti lastnemu kralju. Ni treba praviti, da bi tak sklep značil najgrše razžaljenje za krono in dinastijo. Tolike drznosti ne prisojamo nijednemu državniku ogrskemu, da bi si upal pred cesarski in kraljevi prestol s takimi predlogi. A demonstracije, ki so se dogajale pri prvi vesti o smrti Košutovi in ki se skoro gotovo obnove še v večji meri, ko pripeljejo Košutovo truplo v Budimpešto, kažejo, da ogrski šovinisti ne poznajo nikakih ozirov do krone in dinastije. Zato pa je zašlo Wekerlevo ministerstvo v zagato, iz katere ni rešitve: ali zamera pri kroni, ali pa pri javnem menenju, kolikor je zavisno od ogrskih šovinstov. Kdor se je veter, žanje vihar.

Vatikan in Poljaki. — Papež je izdal na poljske škofe posebno encikliko, ki obuja splošno zanimanje. V njej omenja najprej slavno preteklost poljsko in udanost poljskega naroda za katoliško cerkev, potem pa razlaga misijo papeštva, ki ničesar ne uči, kar bi bilo naperjeno zoper moč vladarjev in srečo narodov. Glede poljskih katolikov na Ruskem pravi enciklika, da je papež l. 1882. sklenil dogovor, s katerim se je škofom zagotovilo neomejeno vodstvo semenišč, nadškofu Peterburškemu obsežna jurisdikcija in več drugih ugodnostij za duhovščino. To se je doseglo s posebno prošnjo na carja, čegar pravičnost slavi enciklika z iskrenimi besedami. Papež opominja potem poljske škofe na Ruskem, naj čuvajo pravice katoliške cerkve, a upli-vajo naj tudi na vernike, da ne bodo žalili ruske vlade in se držali konvencije, sklenjene mej Rusijo in Vatikanom. Avstrijskim Poljakom priporoča papež, naj hvaležno priznavajo versko gorečnost svojega vladarja, ter naj pospešujejo interese Krakovskega vseučilišča in cerkvenih redov, zlasti bazilijanskega redu, od katerega pričakuje papež, da bo pripomogel, da se zopet oživi slava maloruske cerkve. Pruske Poljake tolaži papež s tem, da jih opozarja, da imajo sedaj narodnega nadškofa. Zato jih opominja, naj spoštujejo zakone in naj se zanašajo na dobrohotnost cesarjevo.

Stekel volk ogrizel je v guberniji Kaluški na Ruskem nad 60 oseb, katerih so nekatere že umrle; 30 teh nesrečnikov pa so odvedli v Moskvo v tamošnji Pasteurjev zavod v Aleksandrovi bolnici.

Posledice alkohola. — V nižje-avstrijski blaznici je naraslo število blaznih tako, da primanjkuje prostora. Tudi drugod silno narašča število umobolnih. Mnogo je krivo tej prikazni pijančevanje, posebno pa žganje, ki kot pravi peklenski strup uničuje človeški rod telesno in duševno.

Roparji na dunavskem otoku. — Zemunski orožniki so zasledili na dunavskem otoku pri Novih Ranovcih roparsko četo štirih mož, ki so bili oboroženi z Werndllovimi puškami. Četovodja Merdić je bil v boji ustreljen, ostale tri roparje pa so orožniki ujeli in odvedli v zapor.

Nevaren popotnik. — V Marsellu moral je izstopiti iz vlaka, ki vozi iz Nizze v Pariz, neki potnik, ker se je nespodobno obnašal proti drugim potnikom, ki so bili v

istem kupeji. Spoznali so ga v Marsellu, da je nevaren anarhist. V njegovem kovčegu so našli več bomb.

Zgorel blazen. — V okrožni blaznici v Monakovem zgorel je blazen človek, kate-rega so stražniki po kopelji morali drgniti s špiritom. Mej tem opravičilo je eden čuva-jev prižgal smodko, špirit se je po nesreči vnel — in bolnik je našel grozno smrt v plamenu.

Neprestreljivi oklop. — Berolinski listi poročajo, da sta umetnika strelca Leon Martin in Western pridobila izumitelja neprestreljivega oklopa Dowe-a iz Mannheima, za to, da nastopi javno v Londonu, Parizu in na Dunaju, da pusti streljati na se v svojem neprestreljivem oklopu.

Bogati zapustnik. — K posestniku Josipu Kemendyju v Žala-Szántó-u je došel v lanskem poletju neki star mož; ta mu pové, da se zove Ljudevit Takács, da je hondvédski major iz l. 1848. in oddaljen sorodnik njegove rodbine; in izrazil se nadalje, da namerava svoje stare dni preživeti pri svojih ljudeh. Kot nagrado je obljubil, da bode svojim sorodnikom oporočno volil svoja obširna posestva, ki leže nekje v Peštanski županiji. Poslali so po kr. notarja Géza Milkovića, ki je napisal oporoko starega gospoda. Za glav-nega dediča je postavil rodbino Kemendy-jevo, za izvrševalca poslednje volje pa po-sestnika Josipa Juhásza v Kerégyhazu. Od-slej je živel dobri starček po knežje, tako so mu na vse načine stregli. Dne 12. decembra l. l. pa je zatisnil oči za vedno. Koj po po-grebu, ki je bil jako sijajen, so odprli opo-roko. Ali kedo bi mogel opisati grozo preka-njene rodbine Kemendyjeve, ko se je izka-zalo, da ni imel ta Takács v Peštanski župa-niji nikoli nikakih posestev in da sta on, kakor tudi izvrševalec oporoke Juhásza do cela neznana. Stari zvitorepec si je bil vso stvar izmislil le zategadelj, da si na večer svojega življenja zagotovi brezskrbno živ-ljenje.

Samomor milijonarja čudaka. — V Marsellu usmrtil se je na svojem posestvu milijonar Semana, ki je bil pravi čudak. Dal si je napraviti bogato okičeno rakev, v ka-teri je imel vse udobnosti in ki je bila tudi razsvetljena s kandelabri. V to rakev se je zaprl in se usmrtil s plinom prižganega oglja. Sluga ga je našel že mrtvega.

Umor v jetniški celici. — V preisko-valnem zaporu sodišča v Norimbergu ubila sta dné 18. t. m. dva jetnika svojega tova-riša, s katerim sta se bila sprla.

Anarhističen izgređ. — Med proce-sijo v La Coruni na Španjskem streljal je neki Jasquez mej procesijo s pištolo na po-dobe božje ter klical: „Živela anarhija!“ Po-tem je vrgel orožje proč in pobegnil, raz-burjeno ljudstvo pa ga je dohitelo in bi ga bilo umorilo da ni posredovala policija, ki ga je dejala pod kljuko.

Roparstvo na Sardinskem otoku. — Bogatega Angleža, milijonarja Percu-a, ki se je s svojo sestro peljal iz Sassari-a na deže-lo, so napadli na cesti roparji in so odvedli oba v gorovje. Ko je dal častno besedo, da pošlje odkupnino 200.000 lir, izpustili so ga, sestra pa je ostala v poročstvo, dokler ni po-slal obljubljenega svote.

Roparstvo v Italiji. — Na cesti v Raveno napadla je minuli teden roparska

četa 10 oboroženih mož v mesto idoče kmete in jih mnogo oropala. Mnogoštevilnim kara-binijerjem se ni posrečilo, zasačiti predrzne domače roparje. — In v tako deželo so za-ljubljeni naši neodrešenci!

Orglje iz bambusa. V jezuitski cerkvi v Shangaju je sestavil neki kitajski jezuit orglje, si imajo vse piščali iz bambusa. Glas teh piščalk je baje izredno lep in prijeten, da si ni moč misliti kaj ušesu bolj ugodnega. Poleg tega so te orglje za dve tretjini ceneje nego orglje, ki imajo kovinske piščali.

Gledišče pogorelo. Malo cesarsko gle-dišče v Varšavi je zgorelo te dni popolnoma. Ogenj je nastal proti tretji uri zjutraj v gar-derobi. Ponesrečil se ni nihče. Leta 1883. zgorelo je drugo gledališče v Varšavi in je takrat zlobna roka zanetila ogenj. Kako je zdaj nastal požar, ni znano.

Mrlič v kovčegu. Na Angleškem so zaprli Avstrijanko po imenu Marija Hermann, ker je obtožena, da je umorila nekega Stef-fensa, s katerim je živela. Mrtvo truplo so našli v nekemu kovčegu v njenem stanovanju. Steffens je bil 76 let star.

Celo družino umorili so blizo mesta Ustkamerogorsk v Sibiriji, namreč: 75 letnega deda, njega sina, ženo in petero vnukov. Po-tem so hišo oropali vsega, ker je bilo vre-dno in zažgali. — O morilcih ni sledu.

Pariški krvnik sloveči Deibler, umrl je dné 18. t. m. v Parizu v 60. letu svoje dōbe. Deibler je bil v državni službi franco-ske republike od leta 1879. V teku teh 15 let obglavil je postavno in redno, nič manj kot 90 oseb. Zadnji bil je anarhist Vaillant. Dei-bler je mislil prositi za umirovljenje, ko do-polni stotino obglavljenj, toda moral se je prej umakniti.

Za kratek čas.

Pred sodiščem. „Sodnik: „Viste torej ono noč videl zatočenca? Ali morete to s prisego potrditi?“

Priča: „Priseči bi prav za prav ne mogel, to-da liter vina bi stavil, da je bil on.“

Ponižnost. — Gospod: „Janez, meni se je sanjalo, da sem te srečal in ...“

Janez: „Odpustite, milostljivi gospod, ker vas nisem pozdravil.“

Skrben oče. — Oče Miha je hotel narediti sinu veselje; kupil mu je lep dežnik in dejal: „Jože, tu imaš, pa pazi, da se ti ne zmoči.“

Skopuh. — Neki skopuh je hodil sam kupovat potrebno blago za hišo. „Dajte mi kilo ementalskega sira; toda, če mogoče, brez luknjic, kajti zadnjič jih je bilo gotovo za pol kila.“

Tanka vest. — Meta: „Moj mož je tako dober, tako, da če se mu samo sanja, da je kaj ukradel, dru-gi dan precej na policijo teče, ter se ovadi, da se mu je sanjalo, da je kradel.“

Urša: Veš kaj Meta, tudi moj ni preslab, če se mu posreči, da kaj ukrade, — pa misli samo, da se mu je sanjalo.“

Logika. — Sobarica: „Zunaj je gospa pl. Klepet ter bi rada govorila z milostno gospo.“

Gospa: „Tako! Reci, da mi je slabo, — bole me zobjé.“

Sobarica: „Tako ni mogoče reči.“

Gospa: „Zakaj ne?“

Sobarica: „Ker gospa vé, da imate vse z o-bé ponarejene.“

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.

Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči na-ravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupl, ima svojo prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje na podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici, prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupl p. Miren in zaloga usnja v Gorici Raštel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Naznanilo.

Zaloga vrhniškega piva, pod vodstvom **Joška Rovana v Robatišču št. 18.** priporoča se P. N. gostilničarjem v mestu in deželi za cenjena naročila. Cene piva za deželo so jako znižane. Steklenice napolnjene so v pivarni na Vrhniki - za kar se rabi izključno le dobro uležano pivo.

Ivan Drufa

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in po-treščin za čevljarje. Pro-daja na drobno in na de-belo.

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na des-nem voglu v ulico Mo-relli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slo-vencem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moke, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsako-vrstna domača vina bela in črna istrijska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima pro-dajalnico vsakovrstnih klo-bukov in kap ter gostil-nico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Peter Birska

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caraveggia št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, ved-no dobro sveže pivo, do-mačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom (na de-belo v Vrtni ulici št. 8 poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 li-trov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlan-ska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno po-strežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Go-rici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pi-sarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz do-brega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še po-sebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo ve-liko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vo-jaške in uradniške ovrat-nike, sablje z vso opravo, zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je po-trebno za gospodo vsa-kega stanu. Oblike po na-ročilih izdeluje točno in po nizki ceni.